

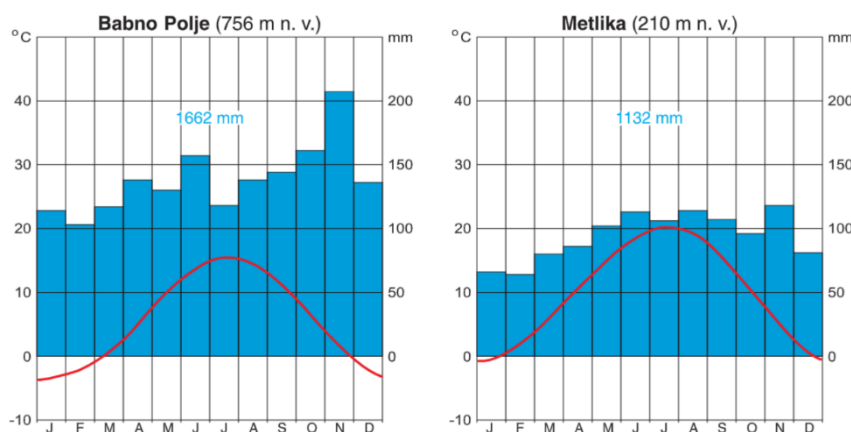
4. teden – 9.r GEOGRAFIJA - ponedeljek

Pozdravljeni devetošolci!

Po tem, ko ste samostojno raziskali kraško površje in mi DN skoraj v celoti poslali, bomo danes spoznali še druge naravne značilnosti Dinarskokraških pokrajin. V zvezku lahko nadaljuješ z naslovom:

PODNEBJE, RASTLINSTVO IN VODOVJE DINARSKOKRAŠKIH POKRAJIN

- a) **Podnebje** Dinarskokraških pokrajin je večinoma **zmerno celinsko**; na najvišjih delih visokih kraških planot pa **gorsko**. Na dnu nekaterih višje ležečih kraških polj se pojavlja **temperaturni obrat**. (še znaš razložiti krepko zapisane besede?)

Klimograma Babnega Polja in Metlike

Prikazana imaš dva klimograma, s katerima boš razložil razlike med temperaturami in količino padavin med Visokomi (zahodnejšimi) in Nizkimi (vzhodnejšimi) pokrajinami. Razlike zapiši v zvezek.

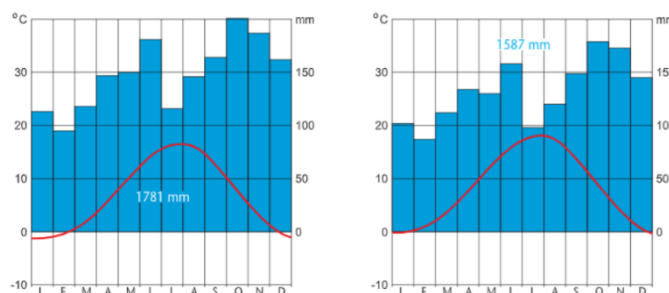
- Primerjaj zimske temperature
- Primerjaj poletne temperature
- Primerjaj razporeditev in količino padavin

b) Padavine

Eden od desnih klimogramov pripada Postojni, drug pa Nanosu. Poišči kraja na karti in

- ugotovi, zakaj pade na Nanosu več padavin kot v Postojni?
- ugotovi, zakaj so temperature na Nanosu poleti in pozimi nižje kot v Postojni.

Odgovore zapiši v zvezek.

Za zahodni del Dinarskokr.pokrajin so značilne tudi nagle vremenske spremembe. Precejšnjo škodo povzroča **ŽLED**. **Pobrs kaj po spletu za novico o tem in jo zapiši!**

c) Rastlinstvo

Prevladujoče rastlinstvo je gozd. Človek ga je v desetletjih boja za preživetje izkrčil in si naredil polja in pašnike. Nastala je kulturna krajina, ki pa jo na planotah in hribovjih zaradi odseljevanja preb. gozd znova prerašča.

d) Vodovje

Zakaj je kljub temu, da je na območju Dinarskokraških pokrajin veliko padavin, vode malo?

Ponovi pojem PONIKALNICA!

Ključno za razumevanje vodnih razmer na **krasu** je poznavanje značilnosti **podzemnega odtekanja vode**. Padavine zaradi **kamnin** (apnenec, dolomit), razpokanosti in preperelosti kamnin hitro odtečejo v **podzemlje**. Med pretakanjem proti gladini podzemna voda razpoke **korozijsko** širi in ustvarja sistem med seboj povezanih podzemnih poti, razpok, votlin in kanalov. Na nekaterih delih voda skozi kamnine odteče hitro, na drugih se v podzemlju zadrži tudi več dni, tednov ali mesecev. Pri tem voda odteka v različne smeri, zato je na krasu zelo težko natančno določiti **razvodnico**. Zaradi teh lastnosti in hitrosti pretakanja vode skozi kamnine, je območje krasa zelo ranljivo za **onesnaženje**. Tekoče onesnaženje zelo hitro in v nepričakovani smeri doseže izvire ali vire pitne vode.

S pomočjo ročnega zemljevida naštej nekaj rek v teh pokrajinah. Le dve ne ponikneta. Kateri?

Najbolj znana ponikalnica je Ljubljana. S pomočjo spodnje sheme v zvezek zapiši vsa njena imena.

Na zemljevidu Slovenije poišči in pokaži vsa kraška polja in vse reke, ki so zapisane na shemi vodnega toka reke Ljubljane.

Na spletu poišči kraj, kjer Ljubljana pride na površje.

Pomemben del voda predstavljajo tudi PRESIHAJOČA JEZERA ter KRAŠKA POLJA, ki so pogosto poplavljeni. Preberi spodnje besedilo.

"**Poplave na kraških poljih** nimajo značilnosti običajnih rečnih poplav. **Kras** ob padavinah deluje kot spužva, ki zadržuje vodo. Zato se na kraških poljih pojavijo obsežne ojezeritve predvsem zaradi dviga kraške vode v vsej okolici polja. Za zmanjšanje vpliva poplav na človeka in njegove dejavnosti, je v prvi vrsti potrebno povečati **zavedanje**, da so poplave **naraven pojav**, ki ga ne moremo preprečiti, lahko pa jih omilimo. In to najbolje z dolgoročnimi ukrepi, ki se začnejo pri **načrtovanju rabe prostora** z upoštevanjem naravnih poplavnih značilnosti. **Voda potrebuje svoj prostor!**"

"Kraška polja so kotanje s sklenjenim višjim obodom in prevladujočim podzemnim dotokom in odtokom vode. Nastala so tam, kjer se je do površja dvigovala kraška voda. Ta pa je raztapljala apnenec ter v milijonih let ustvarila ravna dna polj. Poplave so sestavni del kraškega polja, tako kot je reka sestavni del rečnega korita.

V nadaljevanju boš spoznal nekaj značilnosti našega najbolj znanega in najobsežnejšega presihajočega jezera – CERKNIŠKEGA.

Pri reševanju delovnega lista si pomagaj s starim učbenikom na str. 120 (novim str. 113)

Pozorno preberi opise po vrstnem redu, jih prepisi v zvezek ter ustrezno dopolni.

1. Že v 17. stoletju ga je v Slavi vojvodine Kranjske opisal ...

2. Polniti se prične jeseni iz okoliških kraških izvirov, med katerimi je naimočnejši ...

3. Prazni se le podzemeljsko na robu polja skozi ...

4. Nekatero odprtino, skozi katere se jezero prazni, lahko ob močnem deževju vodo tudi bruhaajo.

5. Ko jezero usahne na polju teče le potok ...

6. Voda v sušnem obdobju ostane le v jugozahodnem delu polja, ki ga imenujemo... ..

7. Pred leti so skušali jezero bolj trajno ojezeriti. Jez so postavili pred ponorno jamo ...

1. _____

5. _____

2. _____

6. _____

3. _____

7. _____

4. _____

Ovrednoti pomen Cerkniškega jezera za Slovenijo v vsaj 3 točkah. Obkroži številko pred tisto vlogo, ki se ti zdi najpomembnejša in pojasni svojo odločitev.

4. teden, 2. ura

Če smo prejšnjo uro ponovili značilnosti podnebja, razporeditev padavin, rastlinstva in voda, nam danes preostane le še vpogled v

DRUŽBENE ZNAČILNOSTI DINARSKOKRAŠKIH POKRAJIN

S pomočjo učbenika (str. 122 – 125; nov str. 114 – 117) dopolni tabelo!

	Visoke dinarske planote	Nizke dinarske planote
POSELITEV		
PROMETNA POVEZANOST		
VEČJI KRAJI		
MOŽNOSTI ZA POLJEDELSTVO		
KMETIJSKE DEJAVNOSTI		
DRUGE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI		
TURISTIČNE ZANIMIVOSTI (jame, gradovi, sejmi, prireditve, kulinarika,....)		

Namesto tabele lahko uporabiš tudi drugo obliko, ki ti je bližja. Potrudi se! To je vse za ta teden!

Pa lepe praznike vam želim! Andreja Svetičič